

טיב הקהילה

ב"ד

פר' בהר
כ' אייר תשפ"ב

זמני הרלקת הגרות ומצ"ש

הדרה"ג 6:52
מוצ"ש"ק 8:09
ר"ת 8:47

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוק"ש א' 8:17 | סוק"ת א' 9:43
סוק"ש ב' 9:06 | סוק"ת ב' 10:16

המנים לפי שעון קיץ |

גיליון מס':
620

טיב הפרשה

להיזהר בקדושת בית הכנסת

עכתו"ד.
לאור אלו הדברים מובן מה שאיננו בש"ע (או"ח קכד, יא) כי הלוקי בזה 'גדול עונו מנשוא' שהרי לדברי זוהר הקדוש הינו בגדר אפיקורס גמור, 'אין לו חלק באלקי ישראל' וכל עוד שעומד במרדו ואינו חוזר בתשובה הינו כגוי גמור ויינו יין נסך ר"ל, וכיון שכה חמורים הם הדברים לא יפלא איפוא מה שאיננו כי רבינו תם היה נוהג להכניס את המזלזלים בזה הדבר בחרם ר"ל, וכן כתב הרה"ק בעל 'התניא' בספרו 'תניא' שזה המדבר באמצע התפילה הינו מנודה לשמים, וצריך התרה, ולכן כשמתעורר לשוב על חטאו מוטל עליו לשבת על הקרקע ולבקש מג' בני אדם שיתירוהו.

כאן מן הראוי לעורר על הסיבה הגורם לזלזול בעניני מורא מקדש, הלוא כל מי שיש לו מוח בקדקדו יודע ש'בית הכנסת' הוא מקום השראת השכינה, ובשעה שאנו מתפללים מתייחדים אנו עם מלך מלכי המלכים בעצמו, והאיך יעני האדם בזה השעה לפנות עצמו לדברים אחרים? גם מעיז להציע לאחרים שישתתפו בעווננו ע"י שיאזינו לטפופטיו וגם ישיבו עליהם, וכי שלך מרידה במלכות שמים יתירה מזה? והאיך אם כן שייך כזאת שיהיו כמה וכמה מבני עמנו נכשלים בזאת? הסיבה לכך היא, כי אלו הנכשלים על פי רוב אינם מורגלים בהבנת התפילה. הן אמת שידועים הם כי כשהוגים תיבות אלו מדברים אל השי"ת, אולם ישנם רבים שאינם יודעים מה הם שמים, ולכן אין הם מרגישים כי מדברים אל לפני בוראם. כי כשם שאין אדם מדבר אל רעהו דברים שהוא עצמו אינו מבינם, כך אין האדם מרגיש שמדבר לפני בוראו כשאינו יודע מהו סח לפניו, זוהי הסיבה השוללת מהם ההרגשה שהם מדברים לפני המלך, וממילא נחשב לפניהם כל ענין התפילה כמשא כבידה, ומתעורר בהם רצון להפיג שיעמומם בעת התפילה ולכן מוצאים הם חברים כלבביהם ובאים לידי עוון חמור זה.

דבר זה בעצמו היא סיבה לקבוע סדר לימוד בהספדים המבארים את התפילה, כי מלבד עצם החובה להבין מה שמדבר לפני בוראו, עוד מן הראוי שלא יבוא לידי מרד במלכות שמים. וכן הנהיג מורי ורבי הגה"ק רבי בנימין רבינוביץ ז"ע בקרב בני עדתו 'משכנות הרועים'. הוא הורה לייסד חבורות ושיעורים ובהם לפרש לפני צעירי הצאן את ביאורי התפילה, בכך יידעו מה הם שמים לפני בוראם, ויתחברו אל ענין התפילה, בכך אכן ירגישו חיות בתפילתם, ושוב לא יבואו לידי מכשול עצום כזה. תיתי לי כי גם אני זכיתי לזכות את הרבים בחיבור גדול המלא בפירושים על כל חלקי התפילה, וגם רעיונות המעוררים את הלב לעבודת השי"ת שאורים בין שורותיו, וזה הספר אכן יש בכוחו לעורר את לב ההוגה בו לתפילה כדאס יאות. השי"ת יהיה בעזרתי שנוכל לקבל על עצמינו בקבלה נחושה להיות בין הזהירים בכל עניני מורא מקדש, ובזכות זה נזכה להינצל מכל פגע ומחלה, ונזכה לראות בנינו ובני בנינו ההולכים בדרכי ישרים ועובדים את בוראם תמיד באמת ובתמים.

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'
בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ
רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

את שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו אני ה' (כו, ב)
נהג ב' פעמים הזהירה התורה על הצורך להתנהג בבית המקדש ב'יראת הכבוד', הן במקרא הנוכחי, והן בפרשת 'קדושים' (לעיל יט, ל). ובשני הפעמים הסמיך ציווי זה למצוות שמירת השבת, ומן הראוי להבין מה ענין סמיכה זו. וכיון שהתורה היא נצחית, יש לומר שכוונת התורה לרמז על ימינו שבעונותינו נחרב בית מקדשנו, ואין לנו כי אם בתי כנסיות ומדרשות שיש בהם בחינת 'בית המקדש' ונקראים 'בית מקדש מעט'. וגם בהם מחוייבים להתנהג ביראת הכבוד, וב'שלחן ערוך' נקבע סימן שלם (אורח חיים סימן קנא) המבאר כל פרטי הדינים הנוגעים לענין 'כבוד בית הכנסת'. וראה שם ב'משנה ברורה (ס"ק א) שכתב שכל ענין 'כבוד בית הכנסת' הוא מדכתיב (יחזקאל יא, טז) 'ואהי להם למקדש מעט'. ובמקדש כתיב 'ואת מקדשי תיראו', והיינו שיהא מוראו של השוכן בה עליו.

והנה אחד מהדברים שיש להמנע מלעשותו מפני כבוד בית הכנסת, הוא השיחה בטילה. שהנסיון בזה הוא בעיקר ביום השבת'. כי בימות החול טרוד כל אדם בעסקיו, ואין לו הרבה פנאי לשהות בבית הכנסת אחר התפילה. אולם בשבת שהכל שובתים מן המלאכה, ושוהים הרבה בבית הכנסת, אז מתנסה האדם בנסיון זה, ובפרט כשרק אז פוגש את ידידיו ומכריו שבימות החול אינו רגיל לפגוש בהם, [כי שיחה הוא לרוב, שאנשים קובעים תפילתם בשבת ואת תפילתם בחול בשני בתי כנסיות]. ועל כן הסמיך הכתוב ענין השביתה בשבת לענין 'מורא מקדש' להורות שבזו השעה שעלינו להיות זהיר שמירת השבת מוטל עלינו להיות זהיר גם בקדושת בית הכנסת. בנוסף יש לומר שלכן הסמיכה התורה שני ציוויים אלו, כדי להורות שכשם שבשבת מוטל עלינו להיות זהיר מדיבורי חול, וכמו שדרשו חז"ל (שבת קיג:) את המקרא שכתוב (ישעיהו נה, יג) 'ודבר דבר' שלא יהא דיבורך בשבת כדיבורך בחול. כמו כן מוטל עלינו להיות זהיר שלא יהא דיבורך בבית הכנסת כדיבורך מחוצה לו.

ובעיקר מוטל עלינו להיות זהיר משיחה בטילה בשעת התפילה, והמעין ב'זוהר' הקדוש (חלק ב' קלא:) יראה שמפליג מאוד בחומרת המזלזלים בכך, ומגדיר את הסח בשעת התפילה ככופר שאינו מאמין באלקי ישראל, באחדותו, ובהנהגתו. והא לך תוכ"ד: מי שמדבר בבית הכנסת דברי חול, או לו שמראה שיש פירוד בעולמות העליונים, או לו שגורע את האמונה שהיא יחוד השלם, או לו שאין לו חלק באלקי ישראל, שהרי הוא מראה שאין לו אלקי, כיון שאינו בוש ממנו מלהפסיק בשבחי, ואפילו אם יש לו אמונה אבל עולה בדעתו שלא נמצא הקב"ה שם בבית הכנסת, או שחושב שהוא שם אבל אינו ירא ממנו, ונוהג בזיון בתיקון של מעלה שנתקן בשעה שישיראל מתפללים, כי על ידי שמפסיק באמצע התפילה בשיחה בטלה, מראה בזה שאין השבחים והתפילות מתקנים למעלה כלום,

טיב המערכת

ולא תנו איש את עמיתו
מסופר על רבי נחומקא מטשרנוביל זצוק"ל שהיה עני סרוח, ופעם בעת קבלת קהל בא אחד מהחסידים והביא לו דורון של שלוש מאות רובל, והמשב"ק הבחין בכך ושמה כי הנה תיכף יעביד לו הרבי את הכסף והוא יוכל להחזיר מעט מהחובות של הרב, ובהגיע עת ערב נכנס המשב"ק אל הקודש פנימה וביקש מעט ממון עבור כלכלת הבית פתח הרבי את התיבה שהיה מניח שם את דמי הפדיונות ולא היו שם כי אם כמה מטבעות ואילו שלוש מאות הרובל נעלמו, המשב"ק התאכזב מאוד וכשראה הרבי את האכזבה שעל פניו סיפר לו שכשקיבל את הכסף התפלא מאוד למה שלח לו השי"ת סכום כה גדול, ואח"כ נכנס מאן דהו וסיפר שהוא חייב לשלם עבור המלמד של בניו, וכן עבור שכירת הריחיים ועבור דירתו, וכשעשיתי את החשבון הגיע הכל לסך שלוש מאות רובל, והבנתי כי לשם כך שלח לי השי"ת סכום זה כדי לזכותי במצות, אך לפתע נתעורר קול בתוכי כי בסכום זה אפשר לפרנס שש משפחות ואפשר לחלק לחמש משפחות ואני אהיה השישי, ומיד נתישבתי בדעתי להבין מנין באים הקולות הללו שבתוכי, והבנתי כי זהו קולו של היצר הרע, תיכף ומיד מסרתי את הסכום כולו לצדקה.

כשסיפר הרבי הרי"צ סיפור זה אמר: היצר הרע הוא צבוע, חנפן ושקרן, מעמיד פנים תמימות של ירא שמים ובאמת שבע תועבות בלבב, כוונתו היא לחטוף את האדם לרשותו ולהביאו לחטא לצורך זה משתמש האדם ושותפו השטן בכוחות גדולים ובתחבולות שונות, חז"ל הזהירו אותנו מאותו יצר הרע שגורר את האדם לעשות כל מיני דברים ונותן לו כל מיני עצות ולבסוף כשמוגיע לפני בית דין של מעלה, הוא עומד ושוחק לו.

למעשה כל אחד יכול להיות אותו יצר הרע והתורה מזהירה אותנו 'ולא תנו איש את עמיתו, וחז"ל מבארים לא ישיאנו עצה שאינה הוגנת לו, אז לפני שאנחנו נותנים עצה לאחר, תמיד נחשוב קודם האם זו עצה היצר או שזו באמת טובתו.

(לפי טיב התורה-כ"ב)

ניתן לשפוע את שיחותיו של פורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב
באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

טיב
ההודעות

הלכות ומנהגי ל"ג בעומר

א.א

יום ל"ג בעומר הוא יום הילולא דרשב"י, ובו ביום גילה את כל האירא דזוטא, ולכן הוא יום שמחה, ולכבודו נוהגים קצת שמחה, וי"א שהשמחה הוא שבאותו יום העמיד ר' עקיבא החמש תלמידים שלא מתו, ורבי שמעון בר יוחאי היה ביניהם (פ"ח ס"ז), וי"א הסעם מפני שאז פסקו התלמידים מלמות (שירע הרב ס"ז).

ג. יריבה בשמחה ביום זה לכבוד רשב"י, כי הוא יומא דהלולא דיליה, ונדע שרצונו הוא שישמחו ביום זה, כידוע ממעשה מהר"א הלוי ז"ל ומעשים אחרים (פ"ח סק"ז).

ד. אין אומרים בו תחנון ולא במנחה שלפניו (רמ"א ס"ב ומ"ב שם). ואם הוא ביום ראשון אין אומרים צדקתן בשבת שלפניו (לבוש ס"ז). אבל אומרים בו למנוצח יענן (פ"ג א"א סק"ג).

ה. יש נוהגין שמסתפרין ביום ל"ג בעומר, ואין להסתפר עד ל"ג בעצמו ולא מבערב, ויש מאחרונים שמקליין להסתפר מבערב (ס"ז תצ"ג ס"ב מ"ב סק"א).

ו. וי"א דמקומות שנהגין שלא לומר תחנון במנחה של ערב ל"ג הוא לפי שסומכין שבתחילת ליל ל"ג פסקו האבילות, ולכן אין אומרים תחנון במנחה שלפניו כמו שאין אומרים במנחה שלפני שאר הימים שאין אומרים בהם תחנון שלילים כיומם, ולפי מנהגם מותרים ל"ג להסתפר ולישא בליל ל"ג (שירע הרב ס"ז).

ז. האבל מתפלל לפני התיבה בל"ג בעומר (פ"ב ס"ז תרע"א סק"ד).

ח. אין מתענים בו, ומ"מ אם התענה בו תענית חלום אין צריך למיתב תענית לתעניתו (פ"ב ס"ז תקס"ח סק"ג).

ט. חתן ביום חופתו מתענה בו, ויש מקילים (פ"ב ס"ז תקל"ג סק"ז).

י. מצוה לילך ביום זה על קבר רשב"י ובנו ר' אלעזר (סידור הגניזל רבי שבת).

י"א. כתב בספר שער הכוונות (פסח דוש ג') וז"ל: ענין מנהג שנהגו ישראל ללכת ביום ל"ג בעומר על קברי רשב"י ור' אלעזר בנו אשר קבורים בעיר מירון כנודע, ואוכלים ושותים ושמיחים שם, אני ראיתי למורי ז"ל שהלך לשם פעם אחת ביום ל"ג בעומר הוא וכל אנשי ביתו, וישב שם שלשה ימים וראשונים של השבוע ההוא, וזה היה פעם הראשונה שבא ממצרים, אבל אין אני יודע אם אז היה בקי ויודע בחכמה הזו הנפלאה שהשיג אח"כ. והה"ד ינתן שאני"ש העיד לי שבשנה הראשונה קודם שהלכתי אני אצלו ללמוד עם מורי ז"ל, שהולין את בנו הקטן שם עם כל אנשי ביתו, ושם גילוהו את ראשו כמנהג הידוע ועשה שם יום משתה ושמחה. גם העיד הה"ד אברהם הלוי כי בשנה הנזכר הלך גם הוא שם, והיה נוהג לומר בכל יום בברכת תשכון, נחם ה' אלהינו את אבלי ציון כו', וגם בהיותו שם אמר נחם כו', ואחר שגמר העמידה אל"מ מורי ז"ל כי ראה בהקין את רשב"י ע"ה עומד על קברו, ואמר לו אמור אל האיש הזה אברהם הלוי כי למה אומר נחם ביום שמחתנו, והנה לכן הוא יהיה בנתמה

איסור אונאת דברים'

וְלֹא תִזְנוּ אִישׁ אִישׁ אֶת עַמּוּתוֹ וְיִרְאֵת מֵאֱלֹהֶיךָ כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֶיכֶם: (כה, יז) ופירש"י: ולא תזנו איש את עמיתו - כאן הוזהיר על אונאת דברים, שלא יקניט איש את חברו:

מיתת תלמידי רבי עקיבא על שום מה?

הנה איסור 'אונאת דברים' קוראים אנו בפרשתן בעתו ובזמנו, בימי 'ספירת העומר'. כי בהם אנו מתאבלים על אלפי תלמידי רבי עקיבא שמתו בלא עת באותה תקופה, כדאינתא בגמרא (יבמות סב:): 'שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא, מגבת עד אנטופרס, וכולן מתו בפרק אחד'. ומביא שם בהמשך שזה הפרק היה מפסח ועד עצרת. וכל זה למה? מפני שלא נהגו כבוד זה לזה! עכת"ד הגמרא.

וחיל ורעדה יאחז בכל המתבונן בדברי חז"ל אלו! דהנה, רואים אנו כמה וכמה התבטאות בחז"ל שמתוכם יכולים אנו להבין שכל תלמיד חכם שמת אינו מניח תמורתו בעולם. בירושלמי (ברכות פ"ב ה"ח) אומרת הגמרא, שיש ארבעה דברים שהעולם זקוק ביותר לשימושן, והם: כסף, זהב, ברזל, ונחושת. וכולם אם נאבדו יכולים למצוא אחרים תמורתם. אבל תלמיד חכם שמת מי מביא לנו חליפתו, מי מביא לנו תמורתו. כמו כן אמרו עוד (תנא דבי אליהו זוטא פירשה טז) שתלמיד חכם ומלך תלמיד חכם קודם למלך. וטעמו של דבר, כי אם מלך מת כל ישראל ראוין למלכות, אבל כל תלמיד חכם שמת ולא הניח תמורה ראוי להתאנח עליו לעולמי עולמים. עכת"ד. היצא מדבריהם שכל זה נקטו חז"ל שכל תלמיד חכם הוא יקר המציאות, עד שאין לך דבר שהעדו מוגדר באמת כ'אבידה', מלבד מיתת תלמיד חכם.

וכאן, לא מדובר במיתת תלמיד חכם אחד, גם לא בעשרות תלמידי חכמים, כי אם בעשרים וארבעה אלף תלמידים! כולם כולם מתו בפרק אחת! זאת אומרת, כחמש מאות תלמידי חכמים בכל יום! ולא על ש'חטאו' בפועל חליה. אלא על שלא נהגו כבוד זה בזה! כלומר, לא הקניטו זה את זה ח"ו בחרצובות לשונם, רק לא נתנו לבם לכבד זה את זה! רק על זה הדבר נתעורר עליהם הקטרוג. ועמד זה הקטרוג כל כך בתוקפו, עד שגם זכות התורה לא הגינה עליהם, ואפילו לא כדי להמיר מיתתם לצרה וצוקה אחרת! גם בזאת לא התחשבו מן השמים שבהעדרם מן העולם יהיה העולם שמם מתורה. וכולם הוצרכו לשאת בהעונש הגרוע מכל היא המיתה' בקיצור ימים תרתי משמע.

חומרת אונאת דברים

ואם הצער הנגרם להזולת מזה שלא נהגו בו כבוד הוא חמור כל כך, אי אפשר לנו להעלות על הדעת עד היכן מגעת צערו של מי שהקניטו אותו בדברים. ואכן מצינו שחז"ל הפליגו מאוד בחומרת זה הצער, ותא חזי דבריהם בגמרא (בבא מציעא נח:): 'אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: גדול אונאת דברים מאונאת ממון, שזה נאמר בו ויראת מאלהיך וזה לא נאמר בו ויראת מאלהיך. ורבי אלעזר אומר: זה בגופו וזה בממונו. רבי שמואל בר נחמני אומר: זה ניתן להישבון, וזה לא ניתן להישבון' עכ"ל.

כל אדם מבין ש'אונאת ממון' הוא דבר בלתי נסבל. שהרי בכך מרוששים את האדם, ומשעבדים את חירותו למעותו, כי בסיבת הערמה יצטרך לעמול קשות כדי למלא את החלל שנוצר בממונו. וללא ספק שכל הרואה איך ראובן מרמה את שמעון, ירים מיד קול שאגה על ראובן, האיך אינו מתבייש ליטול בערמה ושלא כדין את מעותיו של הזולת? כי כבר מעתה הוא רואה איך ששמעון מתרוצץ מגמ"ח אחד למשנהו.

אולם כשמדובר ב'אונאת דברים', כשרואים שפלוני מקניט את אלמוני בדברים, גם אם לא יסבלו זאת, לא יכירו בתוצאות הדיבורים. כולם יודו שמדובר ברגע בלתי נעימה. אבל לתומם יחשבו שרגע זו תחלוף, וכל אחד ימשיך לדרכו ולעסקיו, וישתכח הדבר. זוהי דעת בעלי בתים! מה שהם רואים בעיניהם הם מבינים, ומה שלא רואים בעיניהם אינם מבינים! בעיניהם הבשריות יכולים הם להכיר במכתו של הנגזל שמאבד את משענתו ויזדקק לאחרים, אבל תוצאותיו של זה שהקניטוהו אינם מכירים, נדמה להם שהלה לא לקח את הדברים ברצינות, וממשיך הלאה בשגרת חייו.

אולם שונה היא 'דעת תורה'! שלושה תנאים מעידים לפנינו ש'אונאת דברים' הוא דבר קשה מנשוא. הוא יותר קשה מזה שמשעבד את זולתו וגורם לו לאבד עת עתותיו בסיבת מעותיו. רשב"י מוכיח זאת מן התורה. אם התורה ראתה לנכון להזהיר על כך ב'יראה יתירה' עליך לדעת שהדבר חמור מאוד, גם אם אינך מכיר בסיבת הדברים, אמנם אם ברצונך להבין למה? באים התנאים רבי אלעזר ורבי שמואל בר נחמני ומבארים לך את הדברים, רבי אלעזר מבאר לך חומרת ה'תקלה', ורבי שמואל בר נחמני מוסיף שגם ה'תשובה' על כך היא קשה ביותר.

רבי אלעזר אומר לך: 'זה בגופו וזה בממונו'. כלומר, כשם ש'אונאת ממון' משעבד את האדם לממונו, כך גם 'אונאת דברים' משעבדו להדברים, אולם כשמעבדים את האדם לממון, עדיין יש לו תקוה לצאת מן המיצר, ישנם כאלו שהקב"ה ממציא להם ממון ממקומות שלא שיערו מקודם. וגם אם יצטרך לעמול כדי למלא את חסרונו, הרי בסופו של דבר יביאנו עמלו לידי תקנתו. שונים הדברים במי שהקניטו אותו בדיבורים, כי נפשו של זה האחרון מעונה מכך כל רגע ורגע, ואין הוא מוצא נתיב להמלט מצערו, ובושתו הוא תמיד לנגד עיניו.

רבי שמואל בר נחמני אומר: 'זה ניתן להישבון, וזה לא ניתן להישבון'. כלומר, גם אחר שתבין מה עוללת להזולת ותנצח לרצונו, לא תוכל במהרה לרצונו. כי אם שעבדת את האדם לממונו תוכל לחזור בך ולהשיב את כספו. אבל לזה מה תשיבנו? הרי כבר אמרת לו שהגן מכיר במומו! ולמה יאמין לך כעת כשאתה מבקש לעקם את דבריך ולשבר את האוזן שלא לכן התכוונת? וכמה אמת ישנה בהאימרה השנונה, שכל עוד שלא הוצאת דבריך מפין, הנך בעל הבית עליהם, ומשהוצאת אותם מפין הם בעלי בתים עליך...

על כן הוי זהיר מאוד בדבריך, וטוב שתהיה 'חכם הרואה את הנולד', מ'חכם שנון לרגעים'...

פ. ולסיום נעתיק דברי הבני יששכר (אמרי חודש אייר מאמר ג) שכתב וז"ל: מנהג ישראל תורה להדליק נרות ומאורות לכבוד האור כי טוב, שמתחיל להתנוצץ ביום זה היקר ל"ג בעומר, טו"ב ימים קודם מתן תורה, ולכבוד נשמת מאורי התורה בוציאת קדישא אשר נתגלה ביום הזה, ולכבוד ספרו הוזהר הקדוש המאיר ומבהיק מסוף העולם ועד סופו, והיא מאיר לנו בגלותינו עד כי יבוא משיח צדקינו, ותבין לפי זה אשר נתאמת לנו מאנשי אמת אשר השמחה ביום זה על ציון הרשב"י הוא שלא כדרך הטבע, דכתיב אור צדיקים ישמח עכ"ל.

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לערכת ע"י הקוראים

לא ראיתי מוותר מפסיד'

לפני כעשור הרחבתי את זירתי הקטנה בבנייה קלה וכך שנים רבות גרתי בבית מרווח יחסית בתוספת של עוד כמה עשרות מטרים לבית בו גידלנו את ילדינו. לאחר כמה שנים התחלנו לסבול מהלשונות והתנכלויות משכן אחד שלא ראה בעין טובה את ההרחבה הקטנה שבה היינו זקוקים לה. אותו שכן הגיש תלונה בערייה על בנייה בלתי חוקית... הפקחים הגיעו והתחיל הבלאגן, בירדתי עם חבר שעבד במחלקה מי יכול להתלונן אחרי שנים של שקט, התברר שמדובר בשכן 'הנחמד'. בעיני הרחתי את דמי. אם יש למישהו בעיה שיבוא לדבר. למה לפנות לרשויות עוד לפני שפונים לשכנים?!

אשתי הצדיקה בשום אופן לא הסכימה שאבוא בדברים עם השכנים וטענה: "מה? לא ככה אתה תמיד אומר בשם הרב, 'זה לא השכן, אלא זה הקב"ה ששולט בהכל הוא מפעיל את השכן ולשכן אין שום יכולת להזיק או לעזור לולי ה' בעזרו!!!" אז עכשיו זה שעת המבחן על כל הדיבורים והשיעורים וצריכים להאמין שהכל לטובה ורק להתפלל לה'!!!

סברתי וקבלתי את דברי הטעם למרות הקושי העצום על הנזק שהיב לי השכן וכך שיניתי את כיוון מחשבתי שהכל לטובה. כל שנה פנה השכן לערייה בדרישה לדעת מדוע לא הרסו לי עדיין את הבית? ואני מחריש כאילו אין לי שום מידע אודות פעולותיו, הילדים התחננו שאלשוני עליו שהרי הוא בעצמו בנה בנייה ללא היתר, אך אני ורעייתי בשלנו, "הכל לטובה, הוא רק בובה!!!"

חלפו שש שנים כל המאמצים ההשתדלויות והנסינות לקבל אישורים למפרע, עלו בתוהו. הגיעו צו הריסה חתום ומוחלט. עכשיו אמרה הצדיקה שלי, תעלה להורים של אשתו שגרים לא הרחק מאתנו ותראה אולי יוכלו להשפיע ולמנוע את ההריסה של הבית שלנו.

לאחר התייעצות עם רב, עליתי אליהם, אנשים פשוטים נחמדים ואדיבים. הם היו בהלם מוחלט לשמוע מה שמעוללים לנו שנים ארוכות ובקשו כמה ימים לראות מה הם יכולים לעשות בעניין. כעבור יומיים זימנו הורים אותי ואת רעייתי, התנצלו ואמרו שאין ברירה חייבים לקיים את צו הריסה, אך מאחר זה נזק של החתן שלהם הם לוקחים על עצמם את עלות היציקה והבנייה מחדש!!!

שאלתי אם הם מבנינים שהעלויות הם מאות אלפי שקלים, הם אישרו את הדברים ואמרו שהם מבנינים בדיק במה מדובר ולקחו את זה על עצמם. בנינו עכשיו תוספת ברישיון ביציקה בתוספת של עוד כמה עשרות מטרים ממה שהיה לנו קודם וערך הדירה כמעט הכפילה את עצמה, הכל בזכות הוויתור והשתיקה!!!

בעל המעשה:ה.ל.

העיונין לדכות את הרבים בספרו של השגחה פרטית מוצנן לשלוח אל ר' שפחה ספואלס בפקס: 15326517922 או ל: o.y.wines@gmail.com

(ב"מ פד.) שהיה עב בשר מאוד, והיה מאכלו (שם פד:) "שיתין מיני לפדא" בכל יום! [שישים מיני מאכל שעושים מתאנים], וכיצד נכנס איש גדול ועב כזה במערה קטנה זו?

עניתי, אמר החסיד, ואמרת לי איש, אילו היית אתה אוכל שלוש עשרה יום אך רק חרובים, לא שלוש עשרה שנים... כי אם שלוש עשרה ימים בלבד, גם אתה היית קצת פחות שמן, ובקלות היית משתחל אל תוך מערה זו... - הסובבים שמעו את תשובתי השנונה פרצו בשחוק קל.

כך עמדנו שוחחנו וצחקנו בינינו לבין עצמנו, ולא שמנו לב כלל שמאחורינו כבר הגיע הרבי הקדוש זי"ע כשהוא סמוך ונתמך בידו של משמשו הנאמן רבי יוסל אשכנזי זצ"ל, וכנראה שמע

והקשיב לקול שיחתנו המבודחת, הן לשאלה והן לתשובה... הרבי הק' נתון היה אותה שעה בלהב אש קודש, כשהוא שרוי ביראה עילאה, ונראה על פני קדשו שלא ניחא ליה מן האווירה המבודחת שבמקום קדוש זה... הוא קרא לי להתקרב אליו, וסטר לי 'סטירה' קלה, הוסיחו אותי על פני: במקום קדוש שכזה לא מדברים כן! [מרעדט נישט אזוי אין א'הייליגען פלאץ]. לפתע נתלהב הרבי ואמר, תדעו נאמנה, שמקום קדוש זה הוא מקום של 'גילוי שכינה', שנתגלתה בתדירות אל רבי שמעון ורבי אלעזר, וכענין שדרש המגיד בהגדה של פסח: "ובמורא גדול (דברים כו, ח) - זה גילוי שכינה!"

ועל שכינא בזה מעיד הכתוב בפני רעיא מהימנא משה רבינו ע"ה (שמות לג, כא-כב): "וַיֹּאמֶר ה' הִנֵּה מְקוֹם אֲתִי וְנִצַּבְתָּ עַל הַצֹּר, וְהָיָה צֶעֶר בְּכַדִּי וְשָׁמַתִּי בְּגִבְרַת הַצֹּר, וְנִשְׁפָּתִי כַּפִּי עָלֶיךָ וְגו'". והרי נודע שנשמתו של רבי שמעון בר יוחאי היא נשמת 'משה רבינו ע"ה', כמ"ש שכל מה שאירע למשה רבינו אירע גם לרבי שמעון בר יוחאי. וכשם שזכה משה רבינו לכל אותם הגילויים הגדולים בנקרת הצור של אותה מערה, כן זכה לזה גם התנא רבי שמעון בר יוחאי בנקרת הצור של מערתא קדישא הדין!

הדברים נאמרו בהתעוררות גדולה, ויהי המקום לחרדת אלקים! באותה נסיעה הצטרף גם כ"ק מרן הגה"צ רבי משה אריה פריינד זצוק"ל, שלימים נתמנה לגאב"ד העדה החרדית, וכששמע את דבריו החוצבים להבות של הרבי, אמר לפניו בשם המדרש (עיין סנהדרין צח), שלמערה זו מגיע 'אליהו הנביא זכור לטוב' מדי יום, להתפלל על גלות השכינה.

ותיכף לאחר מכן החל שם מעמד התפילה ברוב עם, ועמד כך הצדיק שעה ארוכה בשפכו שיח ערב בבכיות עצומות לפני השכינה הקדושה. - ע"כ טיב זה המעשה שסיפר לי הר"ר גרשון מחוויזיני שבאותה נסיעה.

יש לי הקטן להוסיף בזה עוד, ממה שכתב מרן המהר"ל זצוק"ל בספרו "נצח ישראל" (פרק כח), וזלה"ק: "דע שאין ספק, כי יש מקומות בעולם מיוחדים לדבר קדושה אלקית ביותר, ובפרט המערה שהיה רבי שמעון בן יוחאי הקדוש נטמן ראוי לזה, ואין ספק שהיה נגלה אליהו להקדוש רשבי" כמה פעמים במערה, והיה גילוי של אליהו נמצא שם בשכבר, גם עתה נגלה שם אליהו. ואין חלוק בין אם היה נגלה לו במראה, או כך נגלה לו בלא מראה, כי פעמים הרבה היה אליהו מגיד דברים וכו"ו עכלה"ק. ולבי אומר לי, על פי דבריהם הקדושים, שיש כאן במערה הקדושה של רבי שמעון בר יוחאי זי"ע שבפקיעין מקום גילוי שכינה, שמתגלה בו אליהו הנביא זכור לטוב, שבוודאי הוא מקום מסוגל מאוד לקבלת התפילה לפני כיסא הכבוד!

וכשם שזכה כאן רבי שמעון בר יוחאי לכל אותה מעלות מופלאות, בזכות הצער הגדול שהצטער אותו צדיק בצער המערה, כן כל איש מישראל הסובל צער צרה ומצוקה רח"ל, מן הראוי שיבוא לכאן במערה קדושה זו להתפלל ולהתחנן מתוך צערו וצרתו, ולבטח יזכה לראות ישועות | הפשך בעמוד הבא <

במערת צורים שעמדת - שם קנית הודך והדרך! "בר יוחאי מושב טוב ישבת, יום נסת יום אשר פרתה, במערות צורים שעמדת, שם קנית הודך והדרך" (זמר בר יוחאי)

בזמר מופלא זה של 'בר יוחאי' חיברו המקובל האלקי רבי שמעון לביא זצוק"ל בעל "כתם פז", על דרך הקבלה, ועל פי סדר 'עשר הספירות' בסדר עולה מלמטה למעלה.

מתחיל בבר יוחאי "שמן משחת קדש נמשחת כו" - שכולו מכוון כנגד מידת המלכות, עיני שם היטב, וממשיך אל "מושב טוב שבת כו" - כנגד מידת היסוד. וכן על זה הדרך עולה מספירה לספירה, עד ספירת החכמה העליונה: "יד חכמה קדומה כו", ומסיים בספירת הכתר: "אור מְפֹאֵא רום מְעֵלָה וכו'". פיסקא זו של "מושב טוב ישבת וכו'" מכוונת כנגד מידת היסוד, וללמדנו כיצד זכה התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי זצוק"ל זי"ע להגיע למדרגת (משל)

י, (כה) צדיק יסוד עולם, על ידי שעמד בעוז ותעצמות בצער המערה י"ג שנה!

וכתב בספר בן יוחאי (שער הרביעי) שחילוק גדול יש בין תורתו שלפני המערה לתורתו שלאחר המערה, ומתחילה היה נקרא 'רבי שמעון' סתם, מחמת שהיה קודם שבתו בצער מערה, ולאחר צאתו קראוהו רבי שמעון בר יוחאי שעלה לגדולה ונתעלה למעלה רמה.

היינו שזמור: "במערת צורים שעמדת - שם קנית הודך והדרך!" בזכות עמידתך האיתנה בצער מערות צורים.

ולפי דרכו בקודש כתב בספה"ק "מעשי למלך" על הרמב"ם להרה"ק מוויטצען זצוק"ל שנדפס שוב לאחרונה ברוב פאר והדר (הלכות בית הבחירה פ"א ה"ג אות ב בסוגריים), ליישב כמה וכמה סתירות שתמהו המפרשים בדברי רבי שמעון, ולא קשיא מידי כי כאן קודם מערה וכאן לאחר מערה, עיני שם בטוב טעם. § § §

סיפר לי ידיד נעורי איש חסיד נכבד ירא ושלם, מוהר"ר גרשון [ב"ר אברהם] קופמאן מתלמידי של הרה"ק המופלא בעל "ויואל משה" מסטמאר זצוק"ל, שבעת שהיה הרבי בארץ הקודש הצטרף אליו ל'נטיעה' שערך אל המקומות הקדושים שבארץ ישראל ת"ו.

רבי גרשון היה ידוע כ'איש' של המקומות הקדושים, והיה דואג רבות לחיזוקם של קברי התנאים בארץ הקודש, ואף היה לוקח ברכבו יהודים טובים להתפלל במקומות הקדושים. אחד המקומות שביקש הרבי להגיע באותה נסיעה היה בעיר 'פקיעין' שבצפון, אל המערה המפורסמת שהתחבאו בה התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע עם בנו רבי אלעזר.

החבורה כולה עשתה את דרכה עם מוהר"ר גרשון אל פקיעין, באותם שנים היו הדרכים אל המערה משובשות, עדיין לא נסללה הדרך עד פתח המערה כבימינו, ועדיין לא נבנו המדרגות עם המעקה שבמורד ההר לגישה נוחה אל המקום. ההר כולו היה מלא בסלעים גדולים וקטנים, והרבי לא הצליח לפלס את דרכו בינות לסלעים. לפיכך נאלצו הגבאים המסורים להרימו על כיסאו, וכך נשאוהו עם הכיסא עד פתח המערה, ביחד עם כל הפמליא של המלווים הרבים.

וסיפר לי החסיד רבי גרשון, ממה שמעו שיח בין החסידים באוטובוס שלו, כאשר אחד החסידים פתח וסיפר:

מתחילה ירדנו אני עם עוד כמה חסידים במורד ההר לפני הרבי עם הגבאים, כשאנו נוהרים מאוד שלא להיכשל ולמעוד בין הסלעים הרבים, כדי לבדוק ולהכין את המקום בעבור הרבי עם הפמליא. ביחד עמנו ירד יהודי מבוגר ניצול שואה, שהיה עב כרס והתקשה מאוד בדרכי הליכתו...

כאשר הגענו סוף סוף אל המערה הקדושה, התפלאנו להיווכח שלא מדובר במערה גדולה כלל וכלל, ואף פתחה היה צר קטן. פתח אותו יהודי שמן, ואמר בדרך צחות: איני יכול להבין, כיצד היה רבי אלעזר רבי שמעון זי"ע יכול להשחיל את עצמו אל תוככי מערה זעירה זו? הרי מבואר באגדתא דפרק הפועלים

גדולות ברוחניות ובגשמיות, ואי אפשר לתאר גודל האורות שניתן לזכות ולפעול במקום קדוש זה, מה טוב חלקו וחבלו!

[נסיעה קדושה למערת הרשב"י בפיקעין, דברי התעוררות בפתח המערה] • § • § •

בהיותי לפני כמה שנים ביום הקדוש "ל"ג בעומר" באתרא קדישא מירון יצו כדרכי מדי שנה, נפגשתי שם עם הגה"צ רבי יחזקאל ראטה זצוק"ל גאב"ד קארלסבורג, אשר נודע והתפרסם בגודל אהבתו והתקשרותו באתרא קדישא הדין, ונדברנו מעט מן העניינים הגדולים שנפעלים אצל התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע, שהם ממש יצירה של 'יש מאין'!

ואמרתי לפניו בדרך מליצה, ברמזי הזמר 'ואמרתם כה לחי' שהתקין מרן בעל 'בן איש חי' זצוק"ל כלפי המערה הקדושה שבפיקעין: "הַקָּבָא פְּתוּחַ מְעַרְה, מְפִי הַגְּזֵרָה, שָׁם לְמַד סִתְרֵי תוֹרָה וכו'. וְשָׁם נִבְרָא מְעִין לו, וְתוֹרָה לְמַאֲקָלו, מִה טוֹב חֶלְקוֹ וְחֶלְקוֹ, אֲדוּנָנוּ בְּר יוֹחָאי".

כלומר, 'ישם' - רוצה לומר מכוח אותו צער שם, שהיה סובל בעוז את צער המערה, מתוך כך 'נברא' - קיבל כוח לברוא ולעשות, בבחינת "יש", 'מעייין' - כמו 'מאין', לעשות יש [נברא] מאין! - וז"ש "ישם נברא מעיין לו", ששם זכה לכוח זה של 'נברא מעיין' - יש מאין, מה טוב חלקו וחבלו!

והוסיף על כך הגה"צ הנ"ל באותו מעמד, שעל משקל זה ניתן להמליץ גם במ"ש בזמר 'בר יוחאי': "נַעֲשֶׂה אֲדָם נֶאֱמָר בְּעֵבֶרְךָ", שאותה בחינה עצמה של 'נעשה אדם' האמורה גבי אדם הראשון (בראשית א, כו), שנברא ונוצר 'יש מאין', אותה בחינה עצמה 'נאמר בעבורך', שאף רשבי"ש יב גילוי כוח מופלא זה של עשיית 'יש מאין'! והעולם אומרים בדרך מליצה, "נעשה אדם נאמר בעבורך", שמכאן יש סמך לסגולה הנפלאה והמפורסמת לזכות לבנים באתרא קדישא מירון, בתפילה על ציון רבי שמעון בר יוחאי זצוק"ל. כאשר מעיד בו: "נעשה אדם נאמר בעבורך", שיש בכוחך לעשות אדם, ולהשפיע את ברכת הבנים. ובפרט כאשר מבטיחים שם לקרוא את שם הרך הנולד 'שמעון' על שמו של התנא האלוקי, או בהבטחת חלוקת ח"י ראטל משקה, כנודע.

• § • § •

כאשר הגיע הרה"ק הרבי ר' אליעזר זוסיא מסקולען זצוק"ל לארץ הקודש ערך נסיעה רבתי לתפילת קודש באתרא קדישא מירון יצו. תיכף בהגיעו שמה החל לדרוש ולחקור אודות מצב היהדות בכפר מירון, ונודע לו שאין בכפר 'תלמוד תורה' לתינוקות של בית רבן, והם נאלצים לנסוע מדי יום לערים מרוחקות.

הצדיק נתעורר מיד לפעול ולעשות בדבר, ובתוך כמה שעות זימן אצלו אסיפה מכרעת של כמה עסקנים חשובים, חלקם מן המקורבים שהתלוו עימו בנסיעתו וחלקם מאנשי המקום, ודן עמהם בארוכה בנידון חשוב זה, עד שיצאה ההחלטה להקים במירון את התלמוד תורה המפורסם "חסד לאברהם - סקולען", המתנוסס לתפארה עד היום בראש ההר, ובאותו מעמד מינה את המנהל הנודע המפוי לשול"ת מוהר"ר יונה צלר זצ"ל,

איני ראוי להתקרב אל הקודש, ולכן הגיעה אותה צעקה 'שייגעץ ארויס' לאוזני. כמו"ש בפ"ק דסוטה (ה). כלפי גסי הרוח: "אין אני יכולים לדור!" ולפיכך לא רצה רבי שמעון בר יוחאי לקבלני בצל כנפיו, כדילפינן התם מפסוקי תהלים (קא, ה): "בְּהָה עֵינַיִם וְיָחַב לָקֵב אֹתוֹ לֹא אֶזְכָּר!".

לפיכך נסגרתי בהתבודדות תשובה גדולה, בחרטה ובמרידות לב, ורק אחר שביעתי מתוכי כל שמץ של גאווה והתנשאות, נכנסתי בלב נשבר מלא ענוה ושפלות רוח אל המערה הקדושה, לעריכת אותה תפילה נוראה! • § • § •

סיפר לי איש יהודי נאמן, תמים וישר דרך, שלאחר שחש תקופה ארוכה מיחושים שאינם טובים בגופו, ניגש אל הרופאים שנחרדו מאוד לנוכח הבדיקות והצילומים שנערכו לו על אתר, ונראו כמבשרות בשורות אימות, רחמנא ליצלן.

הוא נשלח בדחיפות לבדיקת 'סי-טי' מיידית, ושם התגלה בגופו 'גידול ממאיר' קשה, ה' ישמרנו ויצילנו, ובבת אחת נפל האיש למשכב עם אותה מחלה הידועה, לדאבון לב כל משפחתו וידידיו.

והנה אתא ובא יום הבהיר "ל"ג בעומר" הגדול, קם אפוא האיש במאמצים גדולים ויצא בנסיעה הארוכה מירונה, ובהגיעו אל הציון הקדוש התרפק עצמו על האבנים הקדושות שעה ארוכה, כשהוא ממרר בבכיות רבות על ישועת רפואתו, ובכה והתפלל שם בדמעות שלישי!

והנה מה מאוד נדהם והשתומם, כשהגיע לאחר שבוע לעריכת בדיקת 'סי-טי' נוספת, בטרם יקבע לו תור לניתוח דחוף, והנה התגלה פתאום שנעלם ממנו כל הגידול וכל גרורותיו בשלמות! ולא נותר ממנו שום זכר! הפרופסור הגדול שקיבל את תשובות הצילום לידי עמד משתאה כאינו מאמין, תוך שהוא בודק ומשווה שוב ושוב את הצילום האחרון עם הצילומים הרבים שקדמו לו, שם נראה בעליל שגידול 'סרטן' אלים צמח והתגדל בקרבו, והנה בפתע פתאום נעלם כולו כלא היה!

הוא חקר ודרש את הפציינט, כיצד הוא מרגיש? ומה עם הכאבים והייסורים והמיחושים הרבים שתכפוהו? - אך האיש ענה בשלוות לב, שהכל נעלם כלא היה, וברוך השם הוא מרגיש מצוין!

בלית ברירה נאלץ הרופא הגדול לשחררו לביתו, כשהוא חוזר ומזהיר אותו שתיכף ומיד כשיתחיל להרגיש איזה מיחוש שאינו טוב, יזדרז להגיע אל המרפאה...

האיש כמוזן לא הגיע כלום, ולא דרכו עוד רגליו על מפתן המרפאה, ומאז ועד היום מתהלך כבריא אולם! - ומדי שנה בשנה ביומא דהילולא רבא ל"ג בעומר נוסע הוא בשמחה גדולה לאתרא קדישא, להודות ולהלל להשם יתברך על הנס הגדול ולהעתיר על להבא, בציון הקדוש של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זכותו יגן עלינו, אמן.

• § • § •

תורתנו מנו לנו, היא מאירת עינינו,

היא ימליץ טוב פעננו, אדונונו פר יוחאי!

להסדיר הכל על הצד היותר טוב. רק לאחר שסיים הצדיק את כל עבודת מלאכת הקודש הזו, נתן את פניו לעלות ברננה לראות וליראות בציון המצוינת של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע, ויצא ברוב פארו והדרו ביחד עם כל הפמליא הכבודה למעמד תפילה רבתי עם בציון הקדוש.

והנה תיכף משוכנס הצדיק בראש כל העם אל פתח הציון, הגיעו לאוזניו הקדושות צעקות רמות של יהודי אחד, שכנראה לא היה שלם בדעתו, והוא היה עומד וצועק בכל לב: "שייגעץ ארויס! שייגעץ ארויס!" [שייגעץ החוצה], כשכוונתו על 'היצר הרע' שלב, להוציא ולבער את יצרו הרע מקרבו.

הרבי נזדעזע מאוד לנוכח הצעקות הללו, ותיכף נשא את רגליו וברח החוצה, וירד בחזרה לחדרו אשר בהר והסתגר שם למשך כל היום!

רק למחרת עם שחר עלה הרבי שוב עם כל קהל חסידיו אל הציון, ושם נערך מעמד אדיר של תפילה בהתעוררות עצומה, שנחזרה עמוק בלב כל המשתתפים בה.

לאחר מכן נשאל הרבי על ידי אחד ממקורביו, מדוע נחרד כל כך לשמע הצעקות הללו, הלא פשוט היה שאינם מכוונים אליו כלל וכלל, כי האיש עמד וצועק על יצר הרע שלו!

נענה הרבי ואמר לו, בוודאי הבנתי זאת שאין כוונת האיש לצועק עלי, או על מישהו מן המלוים שלי! אך כלל ידוע ייסד לנו מרן הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שכל דבר שאדם רואה ושומע קשור הוא אליו, ולא בכדי הגיעו לאוזניו שמועות אלו, והדברים עתיקין, ובפרט בגוונא דידן שעם כניסתו אל גו היכלא קדישא דרשב"י מגיעים לאוזניו הצעקות הללו.

ותיכף הבנתי והסקתי לעצמי, שכנראה נכנסו בי הרהורי גאות, על שפעלתי ועסקתי רבות בהקמת התלמוד תורה לכבודו של רשב"י, ומכיון שנכנסה הגאווה בליבי שוב

היא נברא רבא ויקרא, אוהב את המקום אוהב את הבריות, מגדולי טובי הרבים בדורינו אשר ידיו רבו לו בקרוב בני תועה ודיונים ידיד נאמן למורנו ורבנו יבלחט"א הרב זכריה שמעון בר יצחק הנהו זצ"ל וזאלערשטיין נלבע'א איר תשפ"ב - ת.ג.צ.ב.ה.

על הברכה יעמדו

התורמים להפצת העלון

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט

		גרפצי'ק טל: 02-5002321	לעי' בחבור שמואל מאיר ז'ל בן יבלחט"א רבי ישראל יצחק נלבע' יחנסלו תנצבה.	לעי' מרת חיה סאסא בת לאה נלבע' יסיון תנצבה.	שרה שיינדל בת טילה רחה להצלחה בכל העניינים	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים	יוסף בן טילה רחה לרפואה שלימה	לעי' מרת הינדל בת משה ירסיוו ובלומה	לעי' יעקב צבי בן ישראל
--	--	---------------------------	--	--	---	--	--	--	---------------------------------

יר"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגונוך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענונינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לרפוס) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173